

Socialstyrelsen kvalitetsgranskar
standardiserade bedömningsmetoder

SCL-90 – Symptoms Checklist

SCL-90 avser att mäta hur en person själv tycker sig ha mått psykiskt och fysiskt under den senaste veckan. Skalan används bland annat vid screening, inför behandlingsplanering, för utvärdering vid behandling och i forskning. SCL-90 är en självskattningsskala som använts i USA sedan 1970-talet. I Sverige betraktas den som ett centralt standardinstrument för psykiatrisk symtommätning och har funnits i ett flertal versioner. 1996 inleddes ett arbete med att standardisera en svensk version.

Målgrupp: Personer över 13 år.

Syfte: SCL-90 mäter psykiska symptom, obehag och sjukdomstecken.

Beskrivning

Innehåll och genomförande

Konstruktion

SCL-90 består av 90 frågor som kategoriseras i nio diagnostiska subskalor samt tre ”globala” skalor. De nio olika symtomvariablerna är:

- somatisering
- obsessiv-kompulsivitet (tvångssyndrom)
- interpersonell sensitivitet
- depression
- ångest
- fientlighet/vred
- fobisk ångest
- paranoidt tänkande
- psykoticism.

De tre globala subskalorna är

1. Globalt svårighetsindex – GSI – generell psykisk besvärsnivå
2. Positivt symtomstörningsindex – PSDI – djupet av de upplevda problemen
3. Totala antalet positiva symtom – PST– antalet symtom.

Poängsättning och återkoppling

Skattningarna ges ett numeriskt värde från 0 till 4 vid respektive item. Information om hur återkoppling ska ske saknas.

Tidsåtgång

20–30 minuter

Utbildning och licens

Tillgänglighet: Instrumentet är fritt och finns i SIS-rapport, se referensen.

Krav på förkunskaper: Inga krav finns angivna, men kännedom om psykiska hälsotillstånd rekommenderas, kan distribueras av annan behandlingspersonal än psykolog, dock under förutsättning att korrekt information ges till försöksperson.

Krav på utbildning: Inga krav finns angivna.

Resultat av kvalitetsgranskningen

Användarmanual

Det finns ingen svensk manual. Den enda svenska rapport som finns (Fridell m.fl., 2002) är i första hand avsedd att tekniskt beskriva normering, standardisering och validering av symtomskalan och är inte utformad som en användarmanual.

Saknas och bör kompletteras

En svensk manual behöver skapas. I rapporten finns några anvisningar om administrering med mera, men för att den ska fungera som en instruktion till användare skulle rapporten behöva kompletteras med information om motivation att fylla i formulär, administrering, eventuellt krav på utbildning, svarsstilanalys, tolkning samt återkoppling till den enskilda individen.

Tekniska data

Resultatet av reliabilitetstest är gott. Cronbach's alpha är hög i två svenska material; ett med patienter, $n=1396$ (totalt för SCL-90: 0,98; subskalor varierar mellan 0,73 och 0,91) och ett med normalbefolkning $n=746$ (totalt för SCL-90: 0,97; subskalor varierar mellan 0,78 och 0,91).

Rapporten (Fridell m fl, 2002) ger en god beskrivning av svensk normering av instrumentet. Det finns dock frågetecken kring subskalorna eftersom reliabilitetskoefficienter och faktoranalyser antyder att SCL-90 består av en faktor.

Valideringen är gjord i flera steg av skillnader mellan normalmaterial och patientmaterial, mellan symptomgrupper, personlighetsstörningar, instrumentets prediktionskraft samt samband med andra personlighetsskalor. SCL-90 diskriminerar bra mellan normalgrupp och patientgrupp, mellan patienter med och utan personlighetsstörning samt mellan patienter med hög respektive låg upplevd känsla av sammanhang – KASAM.

Saknas och bör kompletteras

- Reliabiliteten bör testas med test-retest som redovisar hur stabila patientgruppens skattningar är.
- Medelfel redovisas för normalgrupp men behöver kompletteras för patientgrupper.
- Resonemang kring hur behandlingsplanering kan genomföras med hjälp av SCL-90 saknas.

Författarna konstaterar själva att instrumentet bäst lämpar sig som screening mellan individer med och utan psykopatologi samt för gruppjämförelser. SCL-90 bör alltid användas tillsammans med andra bedömningsmetoder. Användning av SCL-90 tillsammans med andra instrument/metoder kan utgöra ett första steg i en diagnostisk process.

Frågan är hur instrumentet fungerar i kliniskt bruk med tanke på att det saknas dokumentation om användning och utbildning. På basis av ovanstående är användning av SCL-90 på individnivå tveksam tills det finns dokumentation om erfarenheter och användning. Information om tolkning på individnivå bör inkluderas.

Referenser

Statens institutionsstyrelse (SiS) följer upp och utvecklar 4/02: Fridell, M., Cesarec, Z., Johansson, M. och Malling Thorsen, S. 2002:

<http://www.stat-inst.se/pagefiles/678/scl90-svensk-normering-standardisering-och-validering-av-symtomskalan.pdf>